

Кузнєцова А.М.

студент,

Науковий керівник: Черненко К.П.

кандидат економічних наук, доцент,

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА»

Розв'язання сучасних проблем економіки, подолання наслідків світової економічної кризи, стабілізація економічного розвитку країни можливі лише на основі стабілізації фінансового стану всіх суб'єктів господарювання, забезпечення їх стійкого і стабільного розвитку.

Фінансово стійке підприємство здатне забезпечувати безперебійну виробничу діяльність, зберігати інвестиційну привабливість і здатність фінансувати подальший інноваційно-технологічний розвиток, а головне отримувати стабільний прибуток.

Проведений аналіз сучасної економічної літератури дозволяє стверджувати, що на сьогодні не існує єдиного підходу до визначення суті поняття «фінансова стійкість підприємства».

На сьогодні існує ряд концептуальних підходів до визначення поняття «фінансова стійкість», виходячи з того, на що науковці звертають увагу у своїх твердженнях. Саме тому, ми пропонуємо виокремити основні 5 підходів до визначення сутності даного поняття (Рис. 1.1).

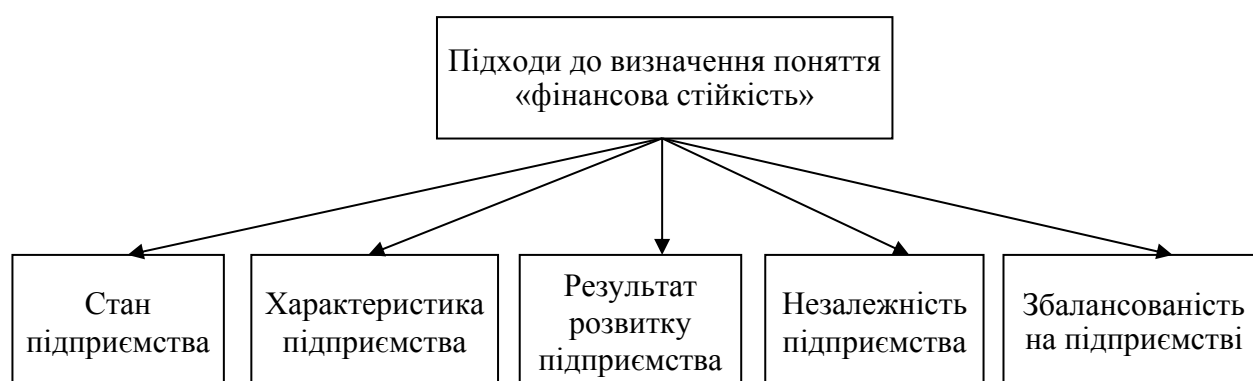

Рис. 1.1. Підходи до визначення поняття «фінансова стійкість»

Такий чином, дана класифікація дозволить краще зрозуміти сутність трактування «фінансової стійкості підприємства» через призму поглядів різних науковців.

Таблиця 1.1

**Визначення поняття «фінансова стійкість підприємства»
науковцями відповідно до запропонованих підходів**

Підхід до визначення поняття	Автор	Визначення
Стан підприємства	Філімоненко О.С.	Такий стан підприємства, коли обсяг його майна (активів) достатній для погашення зобов'язань, тобто підприємство платоспроможне [3].
	Цал-Цалко Ю. С.	Стан активів (пасивів) підприємства, що гарантує постійну платоспроможність [4].
	Мамонтова Н. А.	Економічний стан підприємства, за якого забезпечується стабільна фінансова діяльність постійне перевищення доходів над витратами, вільний обіг грошових коштів, ефективне управління фінансовими ресурсами, безперервний процес виробництва і реалізації продукції [5].
	Коробов М.Я.	Стійкий фінансовий стан підприємства. Відповідно, для того, щоб виявити ступінь фінансової стійкості підприємства необхідно проаналізувати всі показники його фінансового стану [8].
Характеристика підприємства	Лактіонової Л. А.	Динамічна інтегральна характеристика здатності системи трансформації ресурсів і ризиків повноцінно (з максимальною ефективністю і мінімальним ризиком) виконувати свої функції, витримуючи вплив чинників зовнішнього і внутрішнього середовища [2].
	Бланк І.А.	Сутність фінансової стійкості визначається як характеристика стабільності фінансового стану підприємства, що забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі фінансових ресурсів, які використовуються [15].
	Стоянова О. С.	Фінансова стійкість передбачає збіг чотирьох сприятливих характеристик: платоспроможності; ліквідності балансу; кредитоспроможності; високої рентабельності [17].
Незалежність підприємства	Білик М. С. та Шелудько В. М.	Забезпеченість активів підприємства стійкими джерелами їх формування, гарантована платоспроможність, незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури і поведінки партнерів [11; 12].
	Ізмайлової К. В.	Фінансова стійкість характеризує ступінь фінансової незалежності підприємства щодо володіння своїм майном і його використання [13].
	Грабовецький Б.Є.	Надійно гарантована платоспроможність, рівновага між власними та залученими засобами, незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури і партнерів, довіра кредиторів і інвесторів та рівень залежності від них, наявність такої величини прибутку, який би забезпечив самофінансування [14].

Дослідивши публікації по даному питанню, ми виокремили деякі визначення та згрупували їх відповідно до наведених вище підходів (Табл. 1.1).

Якщо проаналізувати визначення науковців, які характеризують фінансову стійкість як стан підприємства, то потрібно відзначити, що трактування Філімоненко О. С. та Цал-Цалко Ю. С. акцентують свою увагу на платоспроможності, не враховуючи інші показники фінансового стану підприємства. Що стосується визначення, яке запропонував Коробов М. Я., то він зупинив свій погляд на показниках фінансового стану підприємства. На нашу думку, найбільш влучніше зазначила Мамонтова Н. А., вона підкреслила на які саме сторони потрібно звернути увагу, щоб підприємство було фінансово стійким.

Розглядаючи «фінансову стійкість підприємства» як характеристику його діяльності, то видно, що майже всі науковці зосереджують свою увагу на позитивній характеристиці системи функціонування ресурсної бази. Проте, найбільш вдалим є визначення Лахтіонової Л. А., оскільки вона чітко прописала залежність фінансової стійкості та гнучкості підприємства до зовнішніх чинників.

Наступна група науковців характеризують фінансову стійкість як фінансову незалежність підприємства. Проте, на нашу думку, фінансову стійкість сучасного підприємства потрібно розглядати не лише з позиції аналізу його ліквідності та фінансової незалежності, оскільки дане поняття є комплексним та багатофакторним.

Аналіз та систематизація наведеного вище матеріалу дозволяє визначити авторську позицію щодо визначення «фінансова стійкість». Отже, на нашу думку, фінансова стійкість – це загальна характеристика фінансового стану підприємства за якої конкретна господарська одиниця стабільно функціонує та ефективно розвивається, при цьому зберігаючи рівновагу між своїми активами та пасивами у нестійких та мінливих умовах внутрішнього та зовнішнього середовищ.

Хочемо звернути увагу, що тільки те підприємство яке стабільно розвивається та функціонує в умовах кризи або ризику можна вважати фінансово стійким, тому вважаємо доцільним включити дані умови у перелік ознак. Крім того, слід відмітити, що попередні ознаки неможливі без ефективного використання ресурсів, адже це передумова ефективного функціонування та розвитку діяльності. Ну і заключною ознакою виділяємо «гнучкість фінансового становища до змін внутрішнього середовища», оскільки саме сприятливий фінансовий клімат є запорукою для створення стабільної грошової бази по відношенню до зміни зовнішнього середовища.

Дійсно фінансова стійкість повинна реалізовуватися на перспективу для того, щоб підприємство було не вразливим до несприятливих

внутрішніх та зовнішніх чинників. Забезпечення стабільної діяльності дозволить підприємству втримувати баланс між його активами та пасивами, що в свою чергу, визначається ефективним та раціональним використанням фінансових ресурсів. Важливо, щоб підприємство було фінансово стійким в умовах кризи та зміни різних середовищ, оскільки ці вимоги зменшать фінансові ризики та втрати до мінімуму. Потрібно відмітити, що всі ознаки є взаємопов'язаними складовими діючого механізму фінансової стійкості в діяльності.

Таким чином, фінансова стійкість підприємства передбачає такий стан фінансових ресурсів, за раціонального розпорядження якими гарантується наявність власних коштів, стабільна продуктивність і забезпечується процес розширеного відтворення. Недостатня фінансова стійкість підприємства найчастіше зумовлює неплатоспроможність, надмірна – створення надлишкових запасів і резервів, що збільшує витрати на їхнє утримання, стримує темп розвитку підприємства. Тому правильність підходів до кількісної оцінки фінансової стійкості підприємства вкрай важлива для нього, бо дає змогу виявити причини фінансової дестабілізації (якщо таке існує), розробити й реалізувати конкретні заходи щодо усунення першопричин.

Список використаних джерел:

1. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств [Текст] : навчальний посібник / О. С. Філімоненков – 2-ге вид., переробл. І допов. – К. : МАУП, 2008. – 328 с. – ISBN 966-521-166-8.
2. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз [Текст] : навч. Посібн. / Ю. С. Цал-Цалко, Ю. Ю. Мороз, О. Г. Денисюк. – Житомир, 2009. – 504 с.
3. Мамонтова Н. А. Фінансова стійкість акціонерних підприємств і методії забезпечення (на прикладі підприємств харчової промисловості): Автореф. Екон. наук / Мамонтова Н.А. ; Ін-т економ.,прогнозув. НАН України. – К., 2006. – 16 с.
4. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. – К.: Знання, 2000. – 378 с.
5. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання [Текст]:навчальний посібник / Л. А. Лахтіонова. – К. : КНЕУ, 2006. – 388 с. – ISBN 966-574-221-3.
6. Бланк И. А. Финансовый менеджмент [Текст] : учебное пособие / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 2003. – 528 с. – ISBN 966-521-026-2.
7. Стоянова Е. С. Финансовый менеджмент: теория и практика [Текст] : учебное пособие / Е. С. Стоянова. – М. : Перспектива. – 2006. – 656 с. – ISBN 5-88045-011-2.
8. Білик М. Д. Фінансовий аналіз [Текст] : навч. Посібн. / М. Д. Білик. – К.: Изд-во КНЕУ, 2005. – 588 с. – ISBN 912-361-291-4.

9. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент [Текст] : навчальний посібник / В. М. Шелудько . – К. : Знання, 2006. – 474 с. – ISBN 5-7720-0943-15
10. Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз [Текст] : навчальний посібник / К. В. Ізмайлова. – 2-ге вид., стереотип. – К. : МАУП, 2006. – ISBN 96-68-112-1.
11. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз. – 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/ekonomika/ekonomichniy_analiz_-_grabovetskiy_bye

Пашенко Т.О.

студентка,

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

ВПЛИВ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА В СФЕРІ ГАЗОПОСТАЧАННЯ

На сучасному етапі розвитку економіки звичайним явищем є наявність занадто великих обсягів дебіторської заборгованості. Газорозподільні та газопостачальні підприємства майже не мають можливості нормального функціонування у зв'язку з наявністю дебіторської заборгованості, що призводить до зменшення коштів в обороті.

Реалізація управлінських функцій підприємством щодо дебіторської заборгованості зумовлює необхідність вирішення таких завдань, як дослідження економічної сутності дебіторської заборгованості та її виникнення у сучасних умовах господарювання. Публікації вчених, які займалися проблемами визначення сутності поняття «дебіторська заборгованість», свідчать про складність досліджуваної категорії (табл. 1).

Дебіторська заборгованість є одним із різновидів активів підприємства, який може бути реалізований, переданий, обмінаний на майно, продукцію, результати виконання робіт або надання послуг. У залежності від розміру дебіторської заборгованості, термінів її погашення, а також від того, яка ймовірність непогашення заборгованості, можна зробити висновок про стан оборотних коштів підприємства та тенденції його розвитку [2].

З метою всеосяжного розвитку та безперервного функціонування всіх сфер економіки підприємцям необхідно, для прийняття рішень, отримувати правдиву, неупереджену та достовірну інформацію про фінансовий стан підприємства, особливо про стан дебіторської заборгованості.